

N:o 13.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 12 Mars 1889.
— — — — Andra Kammaren den 12 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående vilkoren för försäljning af bränvin.

(Bevillningsutskottets betänkande n:o 2.)

Till Konungen.

Sedan i den ordning, som stadgas i 10 § af gällande förordning angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, blifvit bestämdt, att rätt till försäljning af bränvin må utöfvas i socken på landet, ankommer det, enligt 11 § i samma förordning, på socknens kommunalnämnd att, efter hålles auktion å rättigheten, pröfva de dervid gjorda anbuden samt dem, med afseende ej mindre å de bjudandes behörighet och lämplighet än äfven å den erbjudna afgiftens belopp, antaga eller förkasta.

För Riksdagen har blifvit framhållet, att detta förhållande att kommunalnämnd eger att i nu sagda ordning antaga försäljningsman, har föranledt ett så beskaffadt missbruk, att kommunalnämnd, efter aftal med någon spekulant före auktionen, att denne skall mot erläggande af

viss summa till kommunen erhålla försäljningsrättigheten, antagit samme spekulant till försäljningsman, oaktadt denne vid auktionen för rättigheten åtagit sig afgift för mindre litertal än annan för rörelsens utföande lika lämplig spekulant.

Ett sådant sätt för handhafvandet af ifrågavarande angelägenhet är naturligtvis i främsta rummet egnadt att hämma konkurrensen vid auktionerna. Blotta tillvaron af ett med kommunalnämnden träffadt aftal om försäljningsrättighetens upplåtande till viss person är nemligen, vid det förhållande att ett dylikt aftal vanligen är före auktionen kunnigt, verksamt att från täflan dervid afhålla andra spekulanter än den, som kommunalnämnden förbundit sig antaga till försäljningsman. Väl kan annan spekulant, som gjort högre anbud än denne och pröfvas för rörelsens bedrifvande lämplig, genom besvär öfver nämndens beslut hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, få försäljningsrätten sig tillerkänd, men erfarenheten har visat, att, detta oaktadt och ehuru naturligen den spekulant, som förbundit sig att, utöfver den lagliga skatten, till kommunen erlægga betydlig afgift, icke kunnat för rättigheten i skatt erbjuda ens närmelsevis dess värde, andra spekulanters anbud dock vanligen varit obetydligt högre.

Det måste anses ovedersägligt, att ifrågavarande missbruk verkar till oskäligen minskning i den skatt, som till lagenlig fördelning bör för bränvinsförsäljningen på landet utgå; men af samma missbruk föranledes vidare, att ett af bränvinslagstiftningens ändamål — superiets hämmande — i betydlig mån förfelas. Det allmänt kända förhållandet, att en del socknar veta att af der bedrifna bränvinsförsäljning bereda sig otillbörlig vinst, utgör nemligen en frestelse för andra socknar att söka i enahanda ordning förskaffa sig ekonomiska fördelar. Då nu utsigten af en dylik otillbörlig vinst ofta utgjort anledningen dertill, att frågan om bränvinsförsäljningens bedrifvande blifvit väckt och sådan försäljning kommit till stånd, är sålunda det påpekade missbruket en orsak dertill, att flera försäljningsställen, än behofvet kräfver, å landet inrättas, med den påföljd att derigenom underlättad tillgång till rusdrycker föranleder deras missbruk i långt större omfattning, än som eljest blefve fallet.

Det sålunda anmärkta missförhållandet skulle emellertid hufvudsakligen förekommas, derest de uti ifrågavarande hänseende för landet gällande stadganden bringades till ungefärlig öfverensstämmelse med hvad härutinnan finnes för stad föreskrifvet. Enligt 9 § i förordningen är det i stad icke dess, kommunalnämnden på landet motsvarande, kommunala myndighet, drätselkammaren, utan den offentliga myndigheten, magistraten, som det tillkommer att hålla auktion å bränvinsförsäljnings-

rättighet och pröfva dervid gjorda anbud. Skola motsvarande bestämmelser för landet stå i nära öfverensstämmelse härmed, bör alltså stadgas, att sådan auktion skall förrättas af länsmanen i orten och att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande skall pröfva dervid skeende anbud. Det torde likväl få anses lämpligt, att tillfälle beredes kommunalnämnden att yttra sig med afseende ej mindre å de bjudandes behörighet och lämplighet än äfven å den erbjudna afgiftens belopp.

På grund häraf har Riksdagen för sin del beslutit, att § 10 mom. 1 och § 11 mom. 1 i gällande förordning angående försäljning af brännvin skola erhålla följande förändrade lydelse:

§ 10.

»1. Vill någon väcka förslag, att annan utskänkning än den, som kan tillkomma innehafvare af gästgifveri, må i socken å landet idkas, göre derom framställning hos kommunalnämndens ordförande inom första hälften af mars månad det år, då försäljningen skall börjas. Kommunalnämnden skall innan slutet af samma månad deröfver afgifva yttrande och deri, om bifall till utskänkningen för högst tre år tillstyrkes, utsätta den trakt, hvarinom det må ske, hvarefter yttrandet öfverlemnas till ordföranden i kommunalstämman. Denne inhemte, innan april månads utgång, på kommunalstämma, som blifvit två söndagar å rad pålyst, socknemännens utlåtande i ämnet. Varder framställningen af kommunalstämma ogillad, förfalle frågan. Har åter kommunalstämman bifall tillstyrkt, sände, inom tre veckor från det kommunalstämma blifvit hållen, ordföranden kommunalstämmoprotokollet och kommunalnämndens yttrande, jemte eget utlåtande i ämnet, till Kongl. Maj:ts befallningshafvande in. Kongl. Maj:ts befallningshafvande fatte deri sitt beslut och gifve det kommunalnämndens ordförande och vederbörande länsman till känna.»

§ 11.

»1. De enligt näst föregående paragraf medgifna försäljningsrättigheterna i socknen varde derefter inom augusti månads utgång af länsmanen på offentlig auktion, som minst fjorton dagar förut skall vara genom kungörelse i socknens kyrka tillkännagifven, utbudna för den af Kongl. Maj:ts befallningshafvande bestämda tid af högst tre år åt den eller dem, som åtaga sig afgift för högsta litertal, och må härvid allenast en rättighet i sänder utbudas. Länsmanen insände deretter utan dröjsmål det vid auktionen förda protokoll till Kongl. Maj:ts

befallningshafvande, som ege att, efter kommunalnämndens hörande, pröfva de gjorda anbuden och dem, med afseende ej mindre å de bjudandes behörighet och lämplighet än äfven å den erbjudna afgiftens belopp, antaga eller förkasta.»

Hvilket Riksdagen får för Eders Kongl. Maj:t anmäla.

Stockholm den 12 mars 1889.

Med undersätlig vörndnad:

N:o 14.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 12 mars 1889.
— — — — Andra Kammaren den 12 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, om ny författning angående mantals- och skattskrifningarnes förrättande.

(Bevillningsutskottets betänkande n:o 3.)

Till Konungen.

I underdånig skrifvelse den 24 mars 1871 anhöll Riksdagen, att Eders Kongl. Maj:t täcktes låta förordningen af den 20 juli 1861 angående mantals- och skattskrifningars förrättande undergå sådan omarbetning, att dess särskilda föreskrifter erhålla nödig klarhet och bestämmdhet och bringas i öfverensstämmelse såväl sins emellan som med